

Zapiski

Petdesetletnica Janeza Jalena.

Dne 26. maja t. l. je praznoval petdesetletnico dominsvetovec Janez Jalen, sotrudnik Doma in sveta vsa povojna leta. Čeprav spada Jalen še v rod tiste lepe dominsvetovske družine, ki je bila na vseučilišču ob začetku svetovne vojne, se je kot pisatelj uveljavil šele v povojnih letih. Nekaj polemik s Pregljem pred vojno v »Zori« zaradi dijaške predstave Grillparzerjeve »Prababice« v Kranju, kakor jo je prevedel in na oder postavil v okviru Slovenske dijaške zveze tedanji vseučiliščnik Fr. Koblar, ter zgodovinski članek o Napoleonu v »Času« 1914, še ne moremo šteti za začetek Jalenovega pisateljjevanja. Kot vojni kurat med svetovno vojno pa je v Lebringu napisal igro o ljubezni do domače zemlje »Dom«, ki jo je pozneje še iz rokopisa postavil na oder v Železnikih isti prof. Koblar, potem pa še dijaki v Škofji Loki, da je dozorela za tisk v Domu in svetu leta 1923 (knjižno 1923). Šele »Dom« pomeni njegov vstop v javnost in tudi njegov prvi uspeh na odru Narodnega

gledališča v Ljubljani. In potem so sledile drame: v neki ciklični zvezi s prvo »Srenja« (DS 1924, knjižno 1924) in »Bratje« (DS 1930, knjižno 1931). Potem »Nevesta« (DS 1929). V samozaložbi je izdal še vsesvetovsko igro »Grobovi« (1936) ter predpustno burko »Lesena peč« (1937), farso na ovaduštvo tistih let.

To je njegovo dramatsko delo, s katerim je pomnožil za nekaj lepih igrokazov slovensko ljudsko igro ter ji v odrski obliki in kleni gorenjski besedi pokazal nekaj idealov: ljubezen do rodne kmečke grude, delo za zadrugo in napor za ljubezen med ljudmi. (Dom - Srenja - Bratje.) V bistvu je to poetično realistična drama z bolj statičnimi pesniškimi domisleki, kakor globoko notranjimi dramatskimi prijemi, z mnogimi pripovednimi oblikami. Tako je bilo že v teh dramah čutiti Jalenovo nagnjenje za pripovedovanje in njegovo ljubezen za življenjsko idilo — ne borbenost —, kar je pozneje izrazil z njegovi naravi bolj ustrežajočimi in umetniško močnejšimi deli v prozi.